

'n Rondje Haarlemmermeer

Portretten van 26 dorpen en buurtschappen

Voorwoord

Met veel plezier heb ik het afgelopen jaar in Haarlems Dagblad de serie „'n Rondje Haarlemmermeer” gelezen. Hoewel ik in de betrekkelijk korte tijd die ik in de Haarlemmermeerse polder woon al een heleboel mensen uit alle dorpen en buurtschappen heb leren kennen, werd ik door de portretten van al die 26 kernen in Haarlems Dagblad toch aangenaam verrast.

Niet alleen de veelzijdigheid van de geschiedenis die de nog zo jonge polder van Haarlemmermeer heeft kwam in de serie treffend naar voren, maar bij het lezen van de verhalen werd ook duidelijk dat iedere kern een heel eigen geschiedenis en een heel eigen bevolking heeft.

Tezamen echter, hebben de bewoners van alle dorpen en buurten in Haarlemmermeer oog voor de toekomst van hun gemeente. Een van oorsprong agrarische polder die volop in beweging is, op weg naar de een en twintigste eeuw. De Haarlemmermeesters hebben oog voor zowel de negatieve als de positieve aspecten van bijvoorbeeld een zich steeds uitbreidende nationale luchthaven. Maar ook voor het behoud van het agrarische karakter van de

polder en, wat mij nog het meest aanspreekt, ook voor elkaar hebben de Haarlemmermeesters oog.

Juist in al die kleine woonkernen, waar het voorzieningenniveau soms te wensen overlaat, blijken de inwoners elkaar te helpen. Ouderen kunnen met hulp van jongeren langer in hun vertrouwde buurt blijven wonen. Hun boodschappen worden gedaan, mensen komen langs om een praatje te maken.

Ik hoop, dat de lezers van deze artikelenreeks evenveel plezier beleven aan dit bijzondere beeld van Haarlemmermeer.

H. A. De BOER

Burgemeester van Haarlemmermeer

'n Rondje Haarlemmermeer

Portretten van 26 dorpen en buurtschappen

Inhoud

Inleiding	9	<i>De Mond der Hel zwijgt voor het sprookjesland van Kaag en Buitenkaag</i> 'Het is gewoon een gezellige gemeenschap'	39
<i>Aalsmeerderbrug en Oude Meer, de buurt van Maarten Bibber en Jan Aardbei</i> 'Opoe Vermeulen hier van de dijk komt nog uit Rijk'	11	<i>Abbenes blijft altijd het dorp van Meester Boekel en Jan Pieter Heije</i> 'Ik woon in de Heijelaan, tegenover de telefooncel'	43
<i>Rijsenhout, de volwassen geworden Aalsmeerderbuurt</i> 'Wij doppen hier graag onze eigen boontjes'	15	<i>De Lisserbroek is bezorgd over gigantisch nieuwbouwproject</i> 'Lisserbroeker kun je niet worden, dat moet je zijn'	47
<i>Burgerveen is het mooiste plekje van Haarlemmermeer</i> 'Er is hier altijd iemand die naar je luistert'	19	<i>Beinsdorp heeft nooit Hillegommerbuurt willen heten</i> 'Het is hier af en toe net Coronation Street'	51
<i>'t Kabel is nog steeds de buurt van Bouterse en Bokhorst</i> 'Wie op de Kabel woont, wil nooit meer weg'	23	<i>Zwaanshoek voelt zich het lelijke eendje van Haarlemmermeer</i> 'Het is geen mooi dorp, maar je woont gezellig'	55
<i>Ooit een idyllisch buurtschap, nu doorkruist met brede asfaltwegen</i> Leimuiderbuurt betaalde hoge tol voor moderne tijden	27	<i>Cruquius, buurtschap zonder centrum met een uitgebloeid verenigingsleven</i> 'De mensen zijn een beetje op elkaar uitgekeken'	59
<i>Weteringbrug gaat gewoon z'n eigen gang</i> 'Een Kanaaldijker krijg je niet van de dijk af'	31	<i>Een fraai landelijk dorp tussen de frisse groene weilanden</i> 'Vijfhuizen heeft nog de sfeer van een echt dorp'	65
<i>Elf woningen en een café in de zuidelijke stilte van de polder</i> Huigsloot, een stukje oud land in de nieuwe polder	35	<i>Een uitgerangeerde doorgangsroute in landelijke gemoedelijkheid</i>	6.

'n Rondje Haarlemmermeer

Portretten van 26 dorpen en buurtschappen

Nieuwe Brug zal altijd Nieuwe Brug blijven	69	<i>Badhoevedorp, pleisterplaats voor Nouveaux Riches uit de hoofdstad</i> 'We hebben hier dat knusse van een dorp'	107
<i>Boesingheliede, of hoe een buurtschap langzaam uitsterft</i> 'We leven hier in vrede', zegt Tante Maartje	73	<i>Van arbeidersbuurt naar tweelingdorp van Halfweg</i> 'Zwanenburg is uitgegroeid tot een mooi dorp'	111
<i>De tragiek van een dorp, welks voorzegde glorie uitbleef</i> 'Niets menselijks is Lijnden vreemd'	79	<i>'De Krim' van Haarlemmermeer werd het centrum voor de zuidelijke polder</i> 'Nieuw-Vennep is een schitterend dorp'	115
<i>Buurtschap aan de oevers van een restje Haarlemmer Meer</i> 'Nieuwe Meer is het centrum van de Randstad'	83	<i>Hoofddorp, een dorp met vergeefse stadsallures</i> Van Dik Trom's dorpje is niets meer over	119
<i>De menselijke triomf op de Wet van Moeder Natuur</i> Schiphol, de wijde wereld in een polderschoot	87	De geschiedenis van de Rabobank in Haarlemmermeer	123
<i>Een heel dorp werd van de kaart geveegd voor aanleg Schiphol-Centrum</i> 'Rijk was een zelfstandige buurt, een hechte gemeenschap'	93	Haarlems Dagblad in de polder Verantwoording	127
<i>Rozenburg is een uitstervende leeftgemeenschap</i> 'Vooruitgang is nu eenmaal niet tegen te houden'	97		
<i>Buurtschap De Hoek is zo oud als de weg naar Hooftdorp</i> 'Het heeft hier gewoon altijd De Hoek geheten'	101		

'n Rondje Haarlemmeer

Portretten van 26 dorpen en buurtschappen

Een van de chicanes op de Nieuwemeerdijk, aangelegd ter betugeling van het moderne snelverkeer op de smalle polderdijk.

'n Rondje Haarlemmermeer

Portretten van 26 dorpen en buurtschappen

Buurtschap aan de oevers van een restje Haarlemmer Meer

'Nieuwe Meer is het centrum van de Randstad'

Tintelend genot omsluit de stilte van het eenzame vissersbootje. De zoete geur van frisse regenval strengelt zich met de dunne nevelsluier boven de spiegelstrakke waterlijn. Pling en ploep, klinkt het duizend keer in een seconde. Droppels vermengen zich in het uitgestrekte meer. Pling en ploep, links en rechts. Onder het dunne regenscherm zit droog de mens, hij staart naar de roerloze drijver. De wereld lijkt stil te staan tot cirkels zich verwijden rond de houten dobber. Geen geluid nog wordt gehoord, alleen het tikken van de regen op het meer. Pling en ploep. Uren wacht de mens op een vis. Maar geen der vinnigen laat zich verleiden en teleurgesteld wordt de boot teruggeroeid. Zacht plonzend gaan de riemen ritmisch te water. Maar hoe lomp toch klinkt dit menselijk voortgaan na de souplesse en de vanzelfsprekendheid van de rustieke natuurkracht in een simpele regenbui.

Met de onverrichterzake weergekeerde visser komen jaarlijks tientallen vissers, maar ook surfers, zwemmers en andere waterrecreanten terug naar de oevers van het Nieuwe Meer. Aan de zuidoostelijke oever

ligt een buurtschap dat naar het water is vernoemd. Hier moeten de recreanten oplettendheid betrachten als zij de diepe Ringvaart van Haarlemmermeer oversteken, want Nieuwe Meer ligt aan een belangrijke scheepvaartroute. Geleid door kleurige boeien koersen zij soms over een eeuwenoud water, het Nieuwe Meer. Een meer, vroeger zo gevreesd als Magere Hein zelf. Maar, sinds de elementen overwonnen zijn werd door de mens snel korte metten gemaakt met de Woeste Waterwolf. De ingenieurs kwamen en met hen de arbeiders en polderjongens. Het oude meer werd het nieuwe land.

Als op zovele andere plaatsen vestigden zich na de drooglegging van het Haarlemmer Meer ook hier de pioniers van de polder. Aan de dijk kon men goedkope grond kopen. Dat bij de drooglegging van het immense meer ergens tussen Amsterdam en Amstelveen een uitloper ongemoeid was gelaten is misschien voor velen, met het oog op de viskunst, een beweegreden geweest zich hier te vestigen. Buurtschap Nieuwe Meer bestond altijd uit twee wegen: de Nieuwemeerdijk met de dijkwonin-

NIEUWE MEER

Nieuwe Meer is een van de kleinere buurtschappen van Haarlemmermeer. De ongeveer 600 Nieuwe Meeders wonen voornamelijk aan de Nieuwemeerdijk, gelegen tussen Badhoevedorp en Schiphol-Oost. Een handjevol is aan de Koekoekslaan gevestigd. Dit vrij landelijke laantje loopt dood op een verwaarloosd talud van de oude Schipholweg over de Ringvaart. Een noodbrug doet nog dienst voor werkverkeer. Met Ringvaart, Het Nieuwe Meer en het Amsterdamse Bos voor de deur blijkt gelukkig dat het natuurschoon van de buurt toch niet alleen wordt bepaald

'n Rondje Haarlemmermeer

Portretten van 26 dorpen en buurtschappen

door nabijgelegen snelwegen, vliegtuigen, verlaten viaducten en de bouwput.

Ondanks vele veranderingen zijn de Nieuwe Meeders altijd een tevreden volkje gebleven.

Er is niet veel in het lintbebouwde dijkdorp te vinden, maar wát er is is de moeite waard.

Het verenigingsleven is het leven van Nieuwe Meer. Damesvereniging Priscilla (38 jaar oud), IJclub Nieuwe Meer (35 jaar) en Buurtvereniging Nieuwe Meer (11 jaar) zijn allesomvattend. De buurtgeest bestaat dankzij

gebouw Rehoboth, de vroegere Nederlands Hervormde Kerk aan de Nieuwemeerdijk.

De ooit zo nijvere Damesvereniging gaat door uitblijvende ledenaanwas langzaam maar zeker haar einde tegemoet. De dertien nog overgebleven leden variëren in leeftijd van 48 tot 87 jaar. Samen handwerken en sjoelen

gen en de in het akkerland gelegen Oude Veldweg, waaraan de boerderijen lagen. Hier en daar werd een dijkwoning bijgebouwd en in de wijde omtrek was geen andere buurt te bekennen: Lijnden lag aan de ene kant en Oude Meer aan de andere kant kilometers ver. Pas in deze eeuw waren de eerste voortekenen van grootscheepse ontwikkelingen voorhanden.

De nieuwe tijd kondigde zich aan weerszijden van Nieuwe Meer aan. Ten noorden van de buurt lag modelboerderij De Badhoeve, waar steeds meer luxe woningen aan fraaie lanen bijgebouwd werden. De bouw van de van oorsprong uiterst moderne en vooruitstrevende hoeve uit 1854, Haarlemmermeers latere burgemeester Mr. J.P. Amersfoort, zou zich bij het zien van die gebeurtenissen waarschijnlijk in zijn uit 1885 daterende graf omgedraaid hebben.

Ten zuiden van Nieuwe Meer lag Fort Schiphol, weinig meer dan een bunker en onderdeel van een verdedigingswerk voor Amsterdam. Ruimschoots eerder dan de stormachtige ontwikkelingen rond De Badhoeve in de dertiger jaren, kwam de kunst van het vliegen binnen menselijk bereik. Een weiland bij Fort Schiphol werd start- en landingsbaan en in augustus 1916 landde er het eerste (militaire) vliegtuig. Mannen als Albert Plesman en Jan Dellaert maakten vanaf 1919 Vaderlandse Geschiedenis met KLM en Luchthaven.

In de dertiger jaren deed een volgende ontwikkeling zich in Nieuwe Meer gevoelen: de Schiphol-snelweg werd aangelegd. De Oude Veldweg werd bruut doorsneden

door het talud van de nieuwe weg en een viaduct over de Ringvaart. Het noordelijk deel van de Veldweg ging Meidoornweg heten, het zuidelijke stuk werd Koekoekslaan. Later kwam nog de nieuwe snelweg met het klaverblad naast de Oude Schipholweg, Rijksweg A 4. Maar het geïsoleerde stukje Nieuwe Meer ten noorden van twee wegen is er voor Nieuwe Meer altijd bij blijven horen, ondanks het feit dat Badhoevedorp tot de voet van de nieuwste snelweg uitgroeide. „De flats aan de Meidoornweg horen nog bij Nieuwe Meer”, zegt de buurt, en wat is zal blijven. Snelweg of geen snelweg, „deze kant” Meidoornweg hoort „bij ons”.

Van ver voor de oorlog dateert een belangrijk wapenfeit van de buurt. Al sinds het ontstaan van Nieuwe Meer was men gewoon voor de zondagse NH-kerkgang naar „het dorp”, zoals Badhoevedorp van oudsher werd (en wordt) genoemd, te lopen. In de twintiger jaren ontstond met het oog op het steeds weerkerende barre herfst- en winterweer het idee om een eigen kerkje in Nieuwe Meer te bouwen. Omdat uiteraard de financiën het struikelblok vormden (de kerk moest 2400 gulden kosten) werd eerst een schuur van de familie Koopmans gehuurd.

Voor het enorme aanbestedingsbedrag stelden zich vier Nieuwe Meeders garant, terwijl slager Graftdijk uit Amsterdam de zaak voorfinancierde. Korte tijd later kon het houten gebedshuis geopend worden. De buurt koos als naam Rehoboth: God heeft ons ruimte gegeven. Naast ere-diensten

'n Rondje Haarlemmermeer

Portretten van 26 dorpen en buurtschappen

werd er zondagsschool gegeven en gaf jeugdvereniging Wees Een Zegen er toneelvoorstellingen. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd, bleek achteraf, geen cent aan vaste lasten betaald. Toen onder andere het polderbestuur na 1945 de rekening kwam innen zat Nieuwe Meer in de problemen. Uiteindelijk nam de NH-kerk van Badhoevedorp Rehoboth voor de prijs van één gulden over, inclusief de schuld.

Eind zestiger jaren liep het kerkbezoek drastisch terug: men ging liever naar Badhoevedorp, waar een kinderopas was. De diensten in Rehoboth werden in 1971 gestaakt. Alleen damesvereniging Priscilla bleef het gebouwtje gebruiken. Dankzij fancy-fairs en bazars kon het onderhoud bestemd worden. Toen in 1974 buurtvereniging Nieuwe Meer werd opgericht bleek pas hoe dankbaar Nieuwe Meer Priscilla moest zijn: er stond zo een buurthuis klaar. De buurtvereniging heeft nu zo'n 200 lidgezinnen: bijna iedereen in het buurtschap doet mee. Nieuwe Meer onderhoudt Rehoboth zelfstandig.

Het is altijd mooi wonen gebleven in Nieuwe Meer. Zonder aarzelen kunnen mensen als Bert Witteman en Jan Snoep van de buurtvereniging, Rehoboth-beheerder Ferri Engelkamp en Meeders Martin Brekelmans, Hans van Brakel, Wim Hijstek en Tini Quint (een van de 13 Priscillaleden) genoeg redenen opnoemen waarom ze hun Nieuwe Meer nooit zullen verlaten. „Er wonen hier allemaal leuke en tevreden mensen, mensen die nog iets voor een ander over hebben”, zegt de een. „Je hebt enorme

vrijheid: nooit overburen en als je achterburen hebt wonen ze honderd meter weg. Vergelijk dat maar eens met Het Dorp”, zegt de ander. „Je woont hier zeer landelijk, maar niet afgelegen: je hebt alles bij de hand. We wonen bijna in Amstelveen, we zitten zo in Haarlem en Amsterdam is om de hoek”.

Nieuwe Meer is in de loop der tijd wat merkwaardig komen te liggen. Ingesloten door twee snelwegen (A 4 en A 9), begrensd door Luchthaven Schiphol, de enorme bouwput en tuindorp Badhoevedorp. Maar wie durft te zeggen dat Nieuwe Meer daarom in een uithoek van Haarlemmermeer, ligt moet niet bij de buurters aankomen. Niet dat het ze veel zou doen als het echt zo was, maar het is gewoon niet zo. Bert Witteman zegt met instemming van de anderen: „Zeker niet. In feite wonen wij in het centrum van de Randstad.”

Toch heeft de buurt wel duidelijke trekjes van een randdorp. Gevraagd naar hun gevoelens zegt een van de buurtbewoners: „Wij voelen ons geen Haarlemmermeerder. Nieuwe Meer ligt wel binnen de gemeentegrenzen, maar wij zijn Nieuwe Meeders. De kontakten met de gemeente zijn wel goed hoor, maar ik zou niet graag ergens anders in de polder wonen. Hoofddorp, ik moet er niet aan denken. Je hebt er hier wel die terug gaan naar Het Dorp, en met de wintermaanden in gedachte kan ik me dat ook wel voorstellen. Maar ik zou hier voor geen geld weg willen.”

ze, terwijl naast de jaarlijkse bazar tweemaal 's jaars een grote bus vol belangstellenden uitgaat. Met de buurtvereniging vervult Priscilla een belangrijke rol voor het Nieuwe Meerse gemeenschapsleven. In de wintermaanden draagt de IJclub haar steentje bij. Op het Ringvaart-ijs worden banen uitgezet voor regionale wedstrijden. De ouderen weten nog dat Nieuwe Meer vroeger slecht bekend stond in de omgeving. De wedstrijdpreizen kwamen altijd bij een van de 200 leden uit Nieuwe Meer zelf terecht. „De ridders hadden de pest aan Nieuwe Meer. 't Is daar corrupt als wat, zeiden ze altijd”, grinniken Bert Witteman en Ferri Engelkamp nu nog.

'n Rondje Haarlemmermeer

Portretten van 26 dorpen en buurtschappen

Haarlemmermeer is een gemeente van uitersten. Van oorsprong een woeste binnenzee, drooggemaakt om de waterwolf te temmen. Later door pioniers ontgonnen voor de landbouw. Nu vooral voedingsbodem voor de dynamische bedrijvigheid van de nationale luchthaven Schiphol. Woonplaats voor steeds meer mensen. Het gezicht van Haarlemmermeer verandert snel.

Binnen de 64 kilometer lange ringdijk van de poldergemeente liggen 26 dorpskernen en buurtschappen. Karakteristieke woongemeenschappen, elk met een eigen verhaal. Journalist Bart Boele van Haarlems Dagblad maakte voor zijn krant een serie portretten van al deze plaatsen. Die reeks verhalen is nu gebundeld in dit unieke boekje. In zijn totaliteit geeft de verzameling dorpsportretten een boeiend beeld van de sterk veranderende polder.

Alle buurt- en dorpsverenigingen hebben welwillend meegewerkt aan de totstandkoming van de verhalen. Die betrokkenheid van de plaatselijke bevolking geeft de verhalen een menselijke kleur, waardoor het boek niet alleen informatief is maar zich ook prettig laat lezen. Zonder overdrijving kan dan ook van een historisch en sociaal document worden gesproken.
